

В ході перекладу перекладач зазвичай діє у відповідності до стратегій очуження та одомашнення, серед яких, відповідно до спостережень, помітно домінує стратегія одомашнення.

Це ускладнюється особливостями стилю казок Р. Дала, що проявляються на усіх рівнях мовної структури тексту – на фонетичному, лексичному і семантичному. До такої специфіки, окрім культурно-специфічних явищ і реалій, належать алітерація, каламбури, граматична некоректність для уподібнення дитячій мові тощо, тож дилема у перекладі полягала чи то в демонстрації специфіки і екзотики, або збереженні звичності і втрати специфіки.

Узагальнюючи техніки перекладу, найпоширенішими є такі прийоми перекладу реалій як транскрипція і транслітерація, які відповідають стратегії очуження, оскільки не передають семантику, наводячи лише уподібнення за фонетичним принципом. Одомашнення відбувається зазвичай шляхом гіперонімічного перейменування, дескриптивної перифрази, комбінованої реномінації, калькування, уподібнення, компенсації тощо. Вибір творчих методів перекладу реалій залежить, крім суб'єктивних уподобань перекладача, від багатьох об'єктивних факторів, до яких належить, цільова аудиторія перекладу, і зважаючи на особливості дитячої аудиторії казок Р. Дала, не виникає сумніву у тому, що реалії повинні певним чином адаптуватися, щоб не зашкоджувати легкозрозумілості тексту. І все ж, такі процеси одомашнення повинні бути помірними, оскільки надмірна адаптація може призвести до небажаних наслідків: втрати етнокультурного колориту, а отже, знеособлення твору і зменшення її цінності як доробку автора оригінального тексту.

Література:

1. Андрієнко Т. П. *Когнітивні чинники, що визначають вибір стратегії перекладу. Філологічні трактати Сумського державного університету. 2012.*

2. Бурда-Лассен О.В. *Переклад як процес декодування ментальної ідентичності: автореф дис... канд. філол. наук: 10.02.16 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2005. 18 с.*

3. Чумак Г. *Перекладацька стратегія В. Морозова при передачі власних імен в українських перекладах авторських дитячих казок. Studia Methodologica : [науковий збірник]. Тернопіль : ТНПУ, 2012. Вип. 34. С. 300-306.*

4. Корунець І.В. *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця. «Нова Книга», 2000. 448 с.*

ISSUES OF TRANSLATING CULTURALLY CHARGED TEXTS

Малка І. А.

гр. ПР-11

*Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
Наук. керівник – к.пед.н., доцент Купрікова С. В.*

Language serves as the basis of communication, but not only as a way of conveying words and thoughts. It has always been and will always be a key attribute of any nation, and thus an integral part of culture. Being a tool for understanding the world around us, it is actually a collection of everything that people considered to be important and hence a preservation of cultural legacy. Every word or expression in a language has its roots and reflects the history behind it.

The process of translation itself, together with the final result, is the transfer of signs from one system to another. The point is not to replace word for word, but to create a text that fully

reflects the entire message of the original. The words that make up sentences and texts cannot exist in a vacuum; they have their own historical and cultural background. As a result, translators find themselves at the crossroads of the subtle nuances of translating culturally charged elements.

Nationally or culturally charged lexicon is the one that reflects the national and linguistic worldview of a particular nation, as well as the peculiarities of the economy, geography, social system, folklore, literature, all kinds of art, science, life, traditions among the speakers of the corresponding language [3, p. 11]. Linguists do not have a definite opinion on the definition of these units.

The inevitable differences between languages create problems. These issues can cause significant difficulties for translators and often require close attention to ensure an accurate translation. The most common cultural issues in translation include the following:

1. Idiomatic expressions. Idioms are a real gem of linguistic figurativeness. They can convey all shades of mood, enrich and decorate speech. The stylistic use of phraseological units is a convenient way to form a more precise and expressive thought, to convey a specific idea in a holistic way. These expressions are used in speech or writing to add expressiveness and imagery to a statement, which is often simply impossible to convey with epithets, metaphors and comparisons. A characteristic feature of phraseological units is their national labelling, which includes various historical information, social, ethnographic and geographical data and carries associative and figurative information about the speaker. They reflect the culture of the people from generation to generation, carry their mentality, beliefs, and traditions. Phraseological units acquire a national identity due to the linguistic background, historical motivation, lexical components and structure. That is why native speakers usually do not need to interpret each idiom [4, p. 267].

2. Cultural references are those lexical items in a source text which, at a given point in time, refer to objects or concepts which do not exist in a specific target culture or which deviate in their textual function significantly in denotation or connotation from lexical equivalents available in the target culture [1, p. 30]. This can be something from the history of the country or something that has recently been reported in the news. By using cultural references, native speakers share a common experience.

3. Humour. Jokes, puns, and wordplay often rely on the peculiarities of a particular language and cultural nuances. Translating these expressions is an incredibly difficult task, as in the vast majority of cases, a simple literal translation will not be able to convey the humour. At the same time, it cannot be too loose because it works within the context of a particular situation.

4. Untranslatable concepts. Some words or concepts in one language may simply not have direct equivalents in another.

Translating a culturally charged text requires the attention of a professional who takes into consideration the context and meaning of the text. Successful translation of such texts requires a deep understanding of both the source and target cultures, language fluency and a creative approach to problem solving. Linguists offer the following methods of conveying the above elements:

1. Transcription and transliteration. A letter or sound representation of a foreign term that does not reveal its meaning.

2. Introduction of a neologism.

3. Approximate translation, which may include finding an equivalent or descriptive translation.

4. Contextual translation [2, p. 66].

Demand for texts that come from different cultures has grown in the era of globalization. Translators have become the ones who have to break down language barriers and avoid the

problems of poor translation. These problems arise from differences in language, contexts, values and traditions between the source and target cultures. To get over these problems, translators must have not only linguistic but also cultural competence. Effective translation requires a thorough understanding of both the source and target cultures, as well as the ability to deal with the differences that may exist between them. This includes awareness of nuances, idiomatic expressions and cultural connotations of words and phrases.

Thus, to overcome cultural issues in translation, it is important to employ qualified and culturally aware translators, provide them with context, and encourage ongoing dialogue with the target audience and experts in the field. This way, we can achieve a translation that not only conveys the meaning of the words, but also preserves the richness and authenticity of the source culture.

References:

1. *Olk Harald Martin. Cultural references in translation: a framework for quantitative translation analysis. Perspectives: Studies in Translatology. London: Routledge. 2012.*
2. *Мороз Т. О. Специфіка перекладу культурно-маркованих одиниць. «Молодий вчений». № 4.4 (56.4). 2018. С. 64-68.*
3. *О. Бобрішева. Мовна картина світу та проблеми перекладу національнокультурних реалій. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2010. С. 9-13.*
4. *Філь Г. Національно-культурна конотація фразеологічних одиниць української мови. Рідне слово в етнокультурному вимірі. 2012. С. 267-271.*

ЯК СВІТОСПРИЙНЯТТЯ ВПЛИВАЄ НА МІЖКУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ

Мамчиц В. М.

гр. УЗ2211

*Український державний університет науки і технологій
Наук. керівник – к.філол.н., доцент Мунтян А. О.*

Слово можна порівняти зі шматочком мозаїки, у різних мов ці шматочки складаються у різні картини, тому в деякій мірі мова нав'язує людині певне бачення світу. Сьогодні світ дуже різноманітний. Кожна країна, кожен народ мають свої особливості, які можуть цікавити різних людей з різних куточків планети. У сьогоднішній величезній сфері приділяється взаємодії між країнами в економічній, політичній і культурній сферах. Для того, щоб люди з різних країн навчилися взаємодіяти їм потрібно спілкуватися. Через різний менталітет, культуру, історію, людям, іноді, важко порозумітися.

Якби іменування предмета чи явища навколишнього світу було простим, «дзеркально-мертвим», механічним, фотографічним актом, в результаті якого утворювалася б не картина, а фотографія світу, однакова у різних народів, яка не залежала б від їх певного сприйняття буття, у цьому фантастичному випадку вивчення іноземних мов (та перекладу) перетворилося б на простий, механічно-мнемонічний процес переходу з одного коду на інший. Однак насправді шлях від реальності до слова (через розуміння) складний та багатошаровий. Засвоюючи чужу, нову мову, людина одночасно засвоює чужий, новий світ [1, с. 53].

Згідно Є. М. Верещагіну термін міжкультурна комунікація визначається, як адекватне взаєморозуміння двох учасників комунікативного процесу, що належать до різних національних культур. На жаль, ті хто вивчають іноземні мови, спілкуються ними спираючись на уявлення про культуру, в якій вирости вони, що може руйнувати